PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
Andrzej Duda

Warszawa, 4 maja 2021 roku

Pan
Marek Zirk-Sadowski
Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego

Uczestnicy
Zgromadzenia Ogólnego
Sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego

Szanowny Panie Prezesie!
Szanowne Panie i Szanowni Panowie Sędziowie!
Szanowni Państwo!

Pragnę przekazać moje pozdrowienia wszystkim uczestnikom Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego, które choć odbywa się w formule hybrydowej, podyktowanej względami bezpieczeństwa i wymogami sanitarnymi, ma przecież charakter otwarty i publiczny. Dziękując za zaproszenie na doroczne Zgromadzenie Ogólne, podczas którego zaprezentowana zostanie „Informacja o działalności sądów administracyjnych w 2020 roku", pragnę jednocześnie złożyć wyrazy szacunku wobec roli, jaką odgrywa Naczelny Sąd Administracyjny w konstytucyjnym modelu wymiaru sprawiedliwości.

Naczelny Sąd Administracyjny jest jednym z najwyższych organów władzy sądowniczej w Polsce. Sprawując nadzór nad działalnością wojewódzkich sądów administracyjnych, rozpoznaje środki odwoławcze od orzeczeń tych sądów i podejmuje uchwały wyjaśniające zagadnienia prawne oraz rozpoznaje inne sprawy należące do właściwości NSA na mocy obowiązujących ustaw. Jest ważnym elementem zapewniającym sprawiedliwe procedury administracyjne i chroniącym obywateli przed arbitralnym działaniem władzy publicznej.

Rolę Naczelnego Sądu Administracyjnego określa Konstytucja, czyniąc go strażnikiem legalności działań administracji publicznej. Ustawa zasadnicza akcentuje także podleganie sędziów NSA wyłącznie Konstytucji i ustawom. Sędziowie NSA, rozstrzygając sprawy o charakterze skomplikowanym czy precedensowym, a także o doniosłych skutkach dla państwa, rozumianego jako dobro wspólne, i dla obywateli, w pierwszym rzędzie muszą kierować się postanowieniami Konstytucji, w tym zasadami demokratycznego państwa prawnego, legalizmu czy trójpodziału władzy.

Obywatele potrzebują sprawnego i niezawisłego systemu sądownictwa administracyjnego, zapewniającego sprawiedliwe rozpatrzenie sporu pomiędzy jednostką a organem władzy publicznej, który w procesie stosowania prawa zajmuje zawsze pozycję dominującą. Powszechne jest oczekiwanie, iż działanie organów administracyjnych powinno być oparte wyłącznie o obowiązujące przepisy prawa. Równie istotna jest zasada bezpośredniego stosowania Konstytucji. Sądowa kontrola administracji jest więc kluczowa dla ochrony wolności i praw jednostki i jako taka stanowi jeden z filarów demokratycznego państwa prawnego. W państwie takim potrzebne są instytucje stojące na straży legalności i rzetelności działania organów władzy publicznej. Dlatego tak ważna jest działalność Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz dążenie do stałego usprawniania i upraszczania postępowań sądowoadministracyjnych tak, aby dostęp do nich był powszechny i jak najłatwiejszy.

Szanowni Państwo!

Zgromadzenie Ogólne Sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego zbiega się w czasie z 230. rocznicą uchwalenia Konstytucji 3 maja. Ten niezwykle doniosły akt prawny trwale ukształtował nasze postrzeganie prawa i ustroju. Jego celem było uporządkowanie systemu rządów, ale także poszerzenie kręgów uczestnictwa w narodzie politycznym, a zatem sformułowanie na nowo idei obywatelskiej. Konstytucja była więc nie tylko aktem dziejowym, próbą ratowania będącej w kryzysie Rzeczypospolitej, ale także ważnym aktem ustrojowym, zmieniającym myślenie o państwie. Tę prawną spuściznę Konstytucji docenił również nasz historyczny sojusznik i przyjaciel – państwo litewskie. Od 2007 roku 3 maja na Litwie obchodzony jest jako święto państwowe. Ta ideowa i historyczna wspólnota znalazła swój wyraz we wczorajszym uroczystym posiedzeniu Zgromadzenia Posłów i Senatorów Rzeczypospolitej Polskiej oraz Posłów Republiki Litewskiej z udziałem Prezydenta Litwy.

Chlubne polskie tradycje konstytucyjne warte są podkreślenia również w kontekście dzisiejszego Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego, który, sam będąc konstytucyjnym organem władzy sądowniczej, w zakresie swojego orzekania bierze pod uwagę wspomnianą już wyżej zasadę zgodności z Konstytucją przepisów prawa będących podstawą rozstrzygnięcia poprzez zastosowanie tzw. wykładni prokonstytucyjnej. W ten sposób działają Państwo na rzecz wzmacniania zaufania obywatela do państwa oraz stoją na straży przestrzegania zasady proporcjonalności ingerencji w status jednostki.

Panie Prezesie! Panie i Panowie Sędziowie! Dziękując za Państwa dotychczasową działalność, życzę Państwu owocnego przebiegu Zgromadzenia Ogólnego oraz szybkiego powrotu do normalnego sposobu funkcjonowania, wolnego od ograniczeń związanych z pandemią koronawirusa. Proszę przyjąć moje wyrazy szacunku wobec Państwa pracy i zaangażowania dla dobra Rzeczypospolitej, a także życzenia dalszych sukcesów i wszelkiej pomyślności.

Z wyrazami szacunku